

PÕLVA VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Põlva

12.06.2024 nr 1-4/29

Põlva valla üldplaneeringu kehtestamine

I Üldplaneeringu sisu ja valla ruumilise arengu eesmärgid

Põlva valla üldplaneering on koostatud kogu Põlva valla haldusterritooriumile, planeeringuala pindala on 705,9 km². Põlva valla üldplaneeringu (edaspidi üldplaneering) koostamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamine algatati Põlva Vallavolikogu 21.08.2018 otsusega nr 1-3/47.

Üldplaneeringu põhieesmärk on kogu omavalitsuse territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine ja hästi töötavate üldiste põhimõtete ja tingimuste abil eelduste loomine elanike, ettevõtete ja külaliste vajadustega arvestava, loodust säästva ning arengut toetava keskkonna olemasoluks ja säilimiseks. Põlva valla ruumilise arengu eesmärgid on seatud Põlva maakonnaplaneeringu 2030+ (edaspidi maakonnaplaneering), Põlvamaa arengustrateegia 2035+, valla arengukava strateegiliste arengusuundade ja eesmärkide alusel ning üldplaneeringu koostamise protsessis toimunud arutelude tulemusel.

Üldplaneeringu koostamisel on arvestatud maakonnaplaneeringuga (üldplaneeringu seletuskirja pt 1.2), riigi eriplaneeringut Põlva valla territooriumil kehtestatud ei ole. Üldplaneeringus tehakse ettepanek maakonnaplaneeringu täpsustamiseks ja muutmiseks, arvestades kohaliku tasandi ruumilisi vajadusi ning üldplaneeringu eesmarke. Üldplaneeringuga täpsustatakse linnalise asustuse piiri, väärtusliku maastiku ning rohevõrgustiku piiri ja kasutustingimusi, väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimusi. Üldplaneeringus tehakse ettepanek maakonnaplaneeringuga määratud ilusate teede muutmiseks.

Üldplaneeringus seatakse järgmised ruumilise arengu eesmärgid: hoida väljakujunenud asustusstruktuuri; väärtustada puhast looduskeskkonda ja rohelist mõttelaadi; toetada ettevõtluse arengut ja töökohtade loomist kogu vallas; parandada elamisvõimalusi. Nende eesmärkide elluviimiseks määratakse tingimused asustuse suunamiseks, maakasutuse juhtotstarbed, tingimused maakasutusele ja ehitamisele ning annab suunised taristu arendamiseks.

Üldplaneeringus ei kavandata olulisi muutusi väljakujunenud asustusstruktuuris. Soositakse juba väljakujunenud asustusega alade arengut, hoitakse keskustele toetuvat asustusstruktuuri ja välditakse asustuse laialivalgumist piirkondadesse, kus selline asustuse hajumine on looduskeskkonnale koormav ja majanduslikult kulukas. Puhta elukeskkonna hoidmiseks suunatakse asustust eelõige sinna, kus seda juba on. Eesmärk on kasutada juba olemasolevat taristut ja võimalikult vähe võtta kasutusele uusi, inimtegevusest mõjutamata või vähe mõjutatud alasid. Üldplaneeringus määratakse tiheasustusala Põlva linnas ja selle ümbruses (osaliselt Mammaste küla, Soesaare küla, Rosma küla ja Puuri küla), Ahja alevikus, Mooste alevikus,

Vastse-Kuuste alevikus, Tilsa külas, Peri külas ning Himmaste külas. Kõik määratud tiheasustusalad on ühtlasi ka detailplaneeringu koostamise kohustusega alad.

Üldplaneeringus määratakse üldised ehitus- ja kasutuspõhimõtted ning täpsemad tingimused piirkondades maakasutuse juhtotstarvete kaupa. Mitmekesiste maakasutusvõimalustega keskuse maa-alade paindlikud kasutusvõimalused lubavad arendada erinevaid teenuseid, segakasutusega maa-alad soodustavad erinevaid kasutusviise, võimaldavad ettevõtetel vajadusel tegevusvaldkonda muuta ning loovad võimalusi väikeettevõtluseks. Koha vaimu ja ajaloolise pärandi väärtustamiseks määratakse meetmed kohaliku kultuuripärandi säilitamiseks ja võimalike arheoloogiliste leidude kaitseks. Tuuakse esile nii 20. sajandi arhitektuuriväärtusi kui looduslikke pühapaiku ning antakse meetmed nende säilitamiseks. Tingimused määratakse väärtuslike maastike säilitamiseks ja puhkealade kasutamiseks. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks ja majandustegevuse mõjude tasakaalustamiseks pööratakse tähelepanu rohevõrgustiku terviklikkuse ja heas seisus ökosüsteemide säilimisele ning toidujulgeoleku tagamiseks väärtuslikele põllumajandusmaadele.

Elamisvõimaluste parendamiseks antakse põhimõtted jätkusuutliku liikuvuse ja tehnovõrkude planeerimiseks ning tingimused taastuenergia tootmisrajatistele, soodustatakse inimõõtmelise linnaruumi kujunemist ja suurendatakse ligipääsetavust. Võrgustikuna kavandatud jalg- ja/või jalgrattateed koos paljude puhke- ja virgestusaladega soodustavad tervislikke eluviise. Hea elukeskkonna hoidmiseks määratakse tingimused elukohalähedastele puhkealadele ning seatakse tingimused müra ja õhusaaste leevendamiseks ning antakse soovitusi kliimamuutustega toimetulekuks.

Üldplaneering koosneb [seletuskirjast](#) ja jooniste digitaalsetest andmekihtidest, mille esitluskujuks on planeeringu [digitaalne koondkaart](#) ning mõõtkavas 1 : 20 000 koostatud joonised "[Koondkaart](#)" ja "[Alusandmed](#)". Planeeringu avalikuks kasutamiseks on loodud [veebirakendus](#). Üldplaneeringu veebirakendus on interaktiivne rakendus, mille abil on kõik kaardikihid ja üldplaneeringu seletav tekstiosa elektroonsel kujul komplekselt ja mugavalt kasutatavad, võimaldades erinevate valdkondade koosmõju tervikuna hinnata. Kehtestamisel allkirjastatakse lisaks planeeringu failidele veebirakenduse failid.

II Üldplaneeringu elluviimisega kaasneda võivad mõjud

Üldplaneeringu elluviimisega kaasnevad positiivsed majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud. Ettevõtluse arengu ja töökohtade loomise toetamiseks eelistatakse ettevõtlusvõimalusi avardavaid ruumilisi lahendusi ning käiakse kaasas ettevõtluse ja tööstuse formaadimuutustega. Luuakse piisavalt paindlikud tingimused ettevõtluse arendamiseks, säilitades seejuures olemasoleva elukeskkonna väärtused. Eelistatakse ettevõtluspiirkondade kavandamist keskustesse või nende lähistele, et vähendada perspektiivset liikuvusvajadust ning ebamõistlikke kulutusi infrastruktuuridele. Arvestatakse, et vähenevad traditsioonilised tootmispinnad ning vajadus suurte tööstusalade järgi kahaneb, ettevõtlusvormid ja -alad segunevad – väikesest kodukontorist võib juhtida suurt ettevõtet või kümneid töötajaid. Üldplaneeringu tingimused aitavad kaasa kohaliku kultuuripärandi, sh ristipuude, säilitamisele, väärtustavad maastikke, arhitektuuri ja pärandkultuuri. Ehitismälestiste ümber määratud segahoonestuse juhtotstarve võimaldab hooneid paremini kasutuses hoida ja arheoloogiarikaste piirkondade väljatoomine rõhutab seni leidmata pärandi tähtsust. Mõju sotsiaalsele keskkonnale iseloomustab eelkõige valla elanikkonna arvu muutus ja elanike rahulolu. Üldplaneering loob eeldused inimeste sotsiaalsetele vajadustele rahuldamiseks vajalike teenuste osutamiseks ning liikuvuse tagamiseks. Lisaks otseselt teenuseid pakkuvatele objektidele on sotsiaalmajanduslikult oluline ka puhkemajandusliku taristu olemasolu (supluskohad, puhkealad, mänguväljakud, pargid). Üldplaneering näeb ette, et uued puhke- ja virgestusalad kavandataks elu- või töökohtade lähedale ning need peavad olema hõlpsasti ligipääsetavad igas eas ja erinevate

liikumisvõimalustega inimestele. Üldplaneeringus seatakse tingimused kõrge puhkeväärtusega alade kasutamiseks ja kõrgendatud avaliku huviga metsade majandamiseks, aga ka säästvaks liikumiseks. Üldplaneeringus on arvestatud kliimamuutuste mõjuga ning antud suuniseid säästlike sademeveesüsteemide kavandamiseks ning soojussaarte vähendamiseks. Potentsiaalsed üleujutusala üldplaneeringu kaardirakenduse taustainfos võimaldavad võimaliku ohuga arvestada edasisel planeerimisel ja projekteerimisel. Taastuenergiaallikana võimaldatakse kasutada päikeseenergiat, väiketuulikuid, geotermiaalenergiat, biogaasi jm. Üldplaneeringu rakendamine ei too kaasa negatiivset mõju looduskeskkonnale, sest ulatuslikke maakatte muudatusi ega olulise ruumilise mõjuga objekte üldplaneeringuga ei kavandata. Üldplaneeringu koostamisel on läbivalt väärtustatud looduskaitse väärtusi ning tähtsustatud looduslike alade ning looduskaitse all olevate liikide elu- ja kasvutingimuste säilimist ning parandamist.

III Üldplaneeringu koostamise protsess

Üldplaneeringu jaoks on koostatud on kaks uuringut. Põlva ja Räpina vallad tellisid ühiselt üldplaneeringu alusuuringu tiheasustusala määramiseks, lisaks on koostatud Põlva linna, lähiümbruse ja Vastse-Kuuste aleviku mürauuringu.

Keskkonnakaalutlustega arvestamiseks viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), mille koostamisel kirjeldati ja hinnati üldplaneeringu elluviimisega kaasneva võimaliku olulist keskkonna-, majandusliku-, sotsiaalset- ning kultuurilist mõju. KSH aruandes välja toodud ettepanekud on integreeritud üldplaneeringu teemavaldkondade käsitusse. Koos KSH-ga viidi läbi ka Natura hindamine. Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid (KSH aruande tabel 6) on võimalik vältida negatiivset mõju Ahja loodusala ja Valgesoo loodusala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele. Aruandes välja toodud leevendavate meetmed on üldplaneeringus (üldplaneeringu seletuskirja punktid 9.2.8 ja 9.2.9) välja toodud.

Üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek korraldati 2021. aastal 30. augustist kuni 10. oktoobrini [veebirakenduse](#) kaudu, avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimus 15. novembril 2021. Eelnõude avalikustamise ajal korraldati kaasamiskoosolekud Vastse-Kuuste, Ahja ja Mooste alevikes, Tilsi külas ning Põlva linnas. Vastavalt planeerimisseaduse § 85 lõikele 1 esitati üldplaneering ja KSH aruanne kooskõlastamiseks või arvamuse andmiseks. Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastas dokumendid 14.02.2023, Maaeluministeerium 28.02.2023, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet 01.03.2023, Terviseamet 06.03.2023, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus 08.03.2023, Muinsuskaitseamet 10.03.2023, Keskkonnaministeerium 11.03.2023, Transpordiamet 13.03.2023, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium 17.03.2023, Räpina Vallavalitsus 17.03.2023, Maa-amet 02.05.2023, Keskkonnaamet 17.05.2026 ja Päästeamet 15.05.2023. Planeerimisseaduse § 85 lõike 2 alusel loeti üldplaneering ning KSH aruanne Kanepi, Kambja, Kaste ja Võru vallaga kooskõlastatuks. Üldplaneeringule ja KSH aruandele esitasid kirjaliku arvamuse Rahandusministeerium, Riigimetsa Majandamise Keskus, Eesti Erametsaliit, MTÜ Leevijõe, MTÜ Valgemetsa, AS Eesti Raudtee ning viis kaasatud isikut esitasid arvamusi ja küsimusi suuliselt ja kirjalikult. Üldplaneeringule ja KSH aruandele esitatud kirjalikele arvamustele ja küsimustele vastati kirjalikult.

Üldplaneering võeti vastu ja KSH aruanne tunnistati vastavaks planeerimisseaduse § 86 lõike 1 alusel Põlva Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 1-3/22. Planeerimisseaduse § 86 lõike 2 kohaselt kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu üldplaneeringu vastuvõtmisega, et üldplaneering vastab õigusaktidele ning et üldplaneering on koostatud vastavuses valla või linna ruumilise arengu eesmärkidega. Samuti kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu, et üldplaneeringu koostamisel on võetud arvesse keskkonnamõju strateegilise hindamise tulemusi.

Üldplaneeringu avalik väljapanek korraldati 14. augustist kuni 24. septembrini 2023. aastal ning seda tehti [veebirakenduse](#)¹ kaudu. Avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu toimus 2. novembril 2023.

Vastavalt looduskaitseaduse § 40 lõike 4 punktile 1 esitati Keskkonnaametile taotlus ehituskeeluvööndi vähendamiseks koos vastuvõetud üldplaneeringuga. Keskkonnaameti otsuse alusel (01.12.2024 nr 7-13/23/15055-5 ja 23.03.2024 nr 7-13/23/15055-7) on vastavad muudatused üldplaneeringusse sisse viidud ning puudutatud kinnisasjade omanikke on sellest teavitatud.

Planeeringu koostamisse on kaastatud planeeritava ala elanikud, maaomanikud ja alal tegutsevad juriidilised isikud (sh planeeritava ala elanikke esindavad mittetulundusühingud), naabrusesse jäävad kohalikud omavalitsused, erinevad ministeeriumid ja riigiametid ning muud isikud, kellel võis esineda puutumus planeeringuga kavandataivate lahenduste elluviimisel. Avalikkuse paremaks kaasamiseks ja ettepanekute saamiseks loodi [ideekorjekaart](#), korraldati erinevaid seminare, kokkusaamisi ja kaasamiskoosolekuid. Üldplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamiskavatsuses toodud kaasatute nimekiri täienes vastavalt sellele, kuidas esitati taotlusi kaasamiseks või esitati kirjalikke arvamusi ning ettepanekuid. Avalikest väljapanekutest ja -aruteludest teavitamiseks kasutati valla veebilehte www.polva.ee, valla infolehte Põlva Teataja, maakondliku levikuga ajalehte Lõunaleht, e-kirju ja Põlva valla Facebooki kontot.

Üldplaneeringu koostamise korraldaja ja koostaja on Põlva Vallavalitsus. Planeerija PlanS § 6 punkti 10 tähenduses on Põlva Vallavalitsuse arhitekt-planeerija Tiia Zuppur, kes omab ruumilise keskkonna planeerija tase 7 kutsetunnistust (nr [176301](#)). Üldplaneering koostati meeskonnatöona, lisaks Põlva Vallavalitsuse 14.11.2018 korraldusega nr 2-3/698 moodustatud üldplaneeringu komisjoni liikmetele ja ehitus- ja planeeringuosakonna ametnikele, olid üldplaneeringu koostamisse kaasatud paljud erialaspetsialistid ning valdkondade tunnustatud esindajad. KSH viis läbi OÜ Lemma, KSH juhtekspert on Piret Toonpere, kes omab keskkonnamõju hindamise litsentsi ([KMH0153](#)) ja vastab KeHJS § 14 lõike 1 nõuetele. KSH läbiviimise töögruppis kuulusid lisaks juhteksperdile Mihkel Vaarik, Heli Aun, Andrus Vesioja ja Kaisa Aadna.

IV Üldplaneeringu heakskiitmine

Põlva Vallavalitsus esitas 01.03.2024 nr 7-1.1/24-17-1 üldplaneeringu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile (edaspidi ministeerium) planeerimisseaduse § 90 lõike 1 alusel heakskiidu saamiseks koos avalikul väljapanekul esitatud arvamustega, mida planeeringu koostamisel ei arvestatud ning Põlva Vallavalitsuse põhjendused nende arvestamata jätmise kohta. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium andis üldplaneeringule heakskiidu 10.06.2024 kirjaga nr 14-3/1192-8.

a) maakonnaplaneeringu täpsustamine ja muutmine

Vastavalt planeerimisseaduse § 90 lõikele 1 kontrollib valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik üldplaneeringule heakskiidu andmisel planeeringu vastavust õigusaktidele, maakonnaplaneeringule ja riigi eriplaneeringule. Ministeeriumile 01.03.2024 nr 7-1.1/24-17-1 esitatud üldplaneeringus tehti ettepanek muuta maakonnaplaneeringut neljas punktis: 1) arvata kohaliku tähtsusega Arniku maastik väärtuslike maastike hulgast välja; 2) arvata Miiaste-Partsi tee ilusate teede hulgast välja; 3) lisada ilusate teelõikude hulka Kärsta-Akste-Kiidjärve teelõik; 4) määrata vana Tartu-Võru maantee ehk Postitee Põlva vallas kogu ulatuses ilusaks teeks.

¹ Veebirakenduses on näha üldplaneeringu viimane versioon. Kõik eelnevad versioonid (kooskõlastamise ja avaliku väljapaneku aegne) on digitaalselt arhiveeritud.

Arniku maastiku väärtuslike maastike hulgast välja arvamise põhjenduses seisis: "Lutsu jõe lõunakaldal Rasina ja Mooste vahel asub kauni liivapinnalise männimetsaga Arniku III tähtsusklassi (kohaliku tähtsusega) väärtuslik maastik, mille peamine väärtus seisneb sealses kääbastikus. Väärtuslikuks maastikuks määramise selgitusena on välja toodud, et tegemist on ka tuntud ka seene- ja marjametsaga. 6,2 km² suurusest alast 5,1 km² ehk 82% on kaetud metsaga, mis on suuresti riigile kuuluv. Alal asub 40 kultuurimälestiseks tunnistatud kääbast, kus tegutsemist reguleerib vastav õigusakt. Väärtuslike maastike säilitamiseks seatud tingimused käsitlevad peaaesjalikult ehitamisega seonduvat ning ei reguleeri metsamajanduslikke tegevusi ega taga seene- ja marjametsa säilimist. Arniku väärtuslik maastik asub rohevõrgustiku tugialal ning üldplaneering määrab senise väärtusliku maastiku metsaala kõrge puhkeväärtusega alaks (üldplaneeringu pt 7.5)." Ettepanek, arvata Arniku väärtuslike maastike hulgast välja, sisaldus juba avalikustatud üldplaneeringu eelnõus. Üldplaneeringule heakskiidu andmise kirjas (10.06.2024 kiri nr 14-3/1192-8) ei nõustu ministeerium maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekuga arvata Arniku maastik väärtuslike maastike hulgast välja. Ministeerium toob kirjas välja järgmise: "Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hinnangul pole põhjendatud Arniku maastiku välja arvamise väärtusliku maastike hulgast, kuna üldplaneering on maakonnaplaneeringuga kooskõlas ning ei taksita üldplaneeringuga kavandatud tegevust, sest võrreldes maakonnaplaneeringu kehtestamisega pole väärtused aja jooksul kadunud."

Kuna maakonnaplaneeringu muutmiseks nõusoleku andmine või sellest keeldumine kuulub ministeeriumi pädevusse, aktsepteerib Põlva Vallavolikogu ministeeriumi seisukohta. Arniku väärtusliku maastiku piir on kantud üldplaneeringusse.

Põlva maakonnaplaneeringu väärtuslike maastike määramise aluseks on 2002. a Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis H. Palnag, H. Alumäe ja A. Printsmani teadustöö "Põlvamaa väärtuslike maastike määratlemine". Selles töös on Arniku (Aarniku) maastiku iseloomustuse ja väärtusena kirjas: "Ala suurus on 6 km², hõlmates kauni liivapinnalise männimetsa Lutsu jõe lõunakaldal Rasina ja Mooste vahel. Ala peamine väärtus seisneb Aarniku kääbastikus, kuid piirkond on tuntud ka seene- ja marjametsana. Lutsu jõel paiknevad ka mõned vanad vesiveskid. Peamised väärtused: kultuurilis-ajalooline, ajaloo kontsentratsioon, looduslik, rekreatiivne." Üldplaneeringus väärtuste säilitamiseks seatud tingimuste puhul tuleb lähtuda iga konkreetse maastiku väärtustest, et tagada just nende väärtuste säilimine. Põlva Vallavolikogu poolt vastu võetud ja avalikustatud üldplaneeringus ei olnud Arniku piirkond näidatud väärtusliku maastikuna, aga sealsete väärtuste – kääbastik ja seene-marjamets – säilimine oli tagatud. Riigimets on määratud kõrge puhkeväärtusega alaks ning kääbastike säilimise tagab nende riiklik kaitse kultuurimälestistena. Seega ei muuda Arniku väärtusliku maastiku kandmine üldplaneeringusse ala maakasutustingimusi sisulises mõttes, kuigi väärtusliku maastiku piir maakonnaplaneeringus on suurem kui riigimetsa määratud kõrge puhkeväärtusega ala. Väljapoole riigimetsa jäävad eraomandis olevad kinnisasjad ei kanna neid väärtusi, mis Arniku puhul on välja toodud.

Ministeerium pidas teisi üldplaneeringus sisalduvaid maakonnaplaneeringu muutmise ettepanekuid põhjendatuks ning nõustus nendega.

b) avaliku väljapaneku ajal esitatud kirjalikud arvamused, millega ei arvestatud

Vastavalt planeerimisseaduse § 90 lõike 3 punktile 2 on ministeeriumi pädevuses planeeringu avalikul väljapanekul kirjalikke arvamusi esitanud isikute ning planeeringu koostamist korraldava kohaliku omavalitsuse ärakuulamine ja seisukoha andmine esitatud arvamuste kohta. Heakskiidu andmise raames kontrollis ministeerium üldplaneeringu õigusaktidele vastavust ja kuulas 29.04.2024 ära avalikul väljapanekul kirjalikke arvamusi esitanud isikud ning Põlva Vallavalitsuse esindajad. Ministeerium leidis (10.06.2024 kiri nr 14-3/1192-8), et üldplaneeringu koostamisel on järgitud planeerimisseaduse § 10 lõikes 1 sätestatud planeerimise põhimõtet, mille kohaselt peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalike huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Ministeeriumi hinnangul

on avalikul väljapanekul esitatud arvamustele, mida planeeringu koostamisel ei arvestatud, antud selgitused ja põhjendused olnud asjakohased ja piisavad. Vallavalitsus on esitatud ettepanekuid kaalunud ja selgitanud üldplaneeringu lahenduse valikut ning sellega täitnud haldusmenetluse seaduse § 4 lõikes 1 seatud kaalutlemise kohustuse.

c) ettepanekute arvestamata jätmise põhimotiivid

Kohaliku omavalitsuse peamiseks eesmärgiks planeerimisel on säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamine ja seetõttu on paratamatu, et alati ei pruugi olla võimalik arvestada kõikide planeeringulahendusest huvitatud isikute soovidega. Kokkuvõtte avaliku väljapaneku ajal esitatud arvestamata jäetud arvamustest ja kohaliku omavalitsuse põhjendatud vastustest koos ministeeriumi seisukohaga on esitatud ministeeriumi 10.06.2024 kirjas nr 14-3/1192-8, seetõttu ei ole vajalik nende täies mahus välja toomine käesolevas otsuses. Ministeeriumi 10.06.2024 kirja nr 14-3/1192-8 punkt 4 ning ettepanekute esitajatele varem antud kirjalikud vastused moodustavad osa käesoleva haldusakti põhjendustest.

Üldplaneeringu sisulise lahenduse ja otstarbekuse üle otsustab kohalik omavalitsus. Arvestades omavalitsuse arengut tervikuna ja kaaludes avalikke huve, väärtusi ja huvitatud isikute huve, otsustab kohalik omavalitsus üldplaneeringu sisulise lahenduse ja otstarbekuse üle. Arvestamata jäetud ettepanekute puhul on tegemist huvidega mida on teiste huvidega tasakaalustatud või lõimitud. Lubades väärtuslike põllumajandusmaade metsastamist võib väheneda põllumajanduslikult kasutatav väärtuslik maaressurss, mis omakorda võib tähendada allesjääva põllumaa intensiivsemat kasutamist ja see omakorda võib negatiivselt mõjuda looduskeskkonnale ja liigirikkusele. Vähemväärtusliku põllumajandusmaa metsastamisele üldplaneering piiranguid ei sea. Asustuse kavandamisel on lähtutud otstarbeka, mõistliku ja säästliku maakasutuse põhimõttest ning välditud asustuse laiendamise kavandamisest kohtades, kus asulate sees on piisavalt võimalusi ehitustegevuseks. Eirates elukeskkonna parendamise ja säästliku maakasutuse põhimõtteid, raiskaks kohalik omavalitsus maaressursile lisaks ka rahalisi vahendeid, et vajaminevat taristut välja ehitada. Kallasrajale avaliku juurdepääsu määramine asukohta, kuhu ettepaneku tegijale on väljastatud projekteerimistingimused elamu ehitamiseks ning mida ei ole ajalooliselt juurdepääsuks kasutatud, ei teeni avalikku huvi. Kohaliku omavalitsuse ülesanne on tagada juurdepääs kallasrajale, aga omavalitsusel puudub veendumus, et ettepanekus toodud asukohas, 1,3 km kaugusel avalikust teest, suudetakse juurdepääsu võimalus kallasrajale tagada ka siis, kui projekteerimistingimuste alusel valmib elamu. Rohevõrgustikku puututavate ettepanekute puhul tuleb nentida, et kõikide metsaalade haaramine rohevõrgustikku ei ole vajalik ega põhjendatud, sest rohevõrgustik peab toimima sidusa süsteemina. Üldplaneeringus on planeerimisseaduses toodu ülesanne – rohevõrgustiku asukoha ja toimimist tagavate tingimuste täpsustamine – täidetud. Võrreldes maakonnaplaneeringuga on rohevõrgustikku kuuluvaid alasid suurendatud, lisandunud on veekogud (nn sinivõrgustik) ja nende kaldaalad. Rohevõrgustikku on haaratud kõik väärtuslikud poollooduslikud kooslused, metsa vääriselupaigad, hoiualad ning peaaegu kõik kaitstavate loomade, lindude, taimede, seente ja samblike kasvukohad. Üldplaneeringus täpsustatud rohevõrgustik on piisav, haarab endasse eri tüüpi ökosüsteeme ning moodustab tervikliku süsteemi. Uuendusraie keelamine kogu rohevõrgustikus on kahtlemata väga ulatuslik omandipõhiõiguse riive, millega kaasneb omandi sundvõõrandamise või sundvalduse seadmise vajadus koos kinnisasja omanikule makstava tasuga. Samuti ei pruugi uuendusraie lausaline keeld olla igal üksikjuhtumil põhjendatud. Rohevõrgustiku alal uuendusraiate, aga ka muu majandustegevuse puhul tuleb igal juhul arvestada kõikide kehtestatud tingimustega, mis kaudselt võivad uuendusraiate tegemist piirata. Samuti ei saa kohalik omavalitsus planeeringuga seada omandile piiranguid, millega kaasnevad rahalised kohustused ohustavad seadusega kohalikule omavalitsusele pandud ülesannete täitmist.

Põlva Vallavolikogu on seisukohal, et üldplaneeringu lahendust kujundades ja kaalutlusõiguse teostamisel on tasakaalustatult arvestanud nii avalikke huve ja väärtusi, kui ka puudutatud isikute õigusi ja huve. Tagatud on eeldused ühiskonnaliikmete vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu- ning

ehitatud keskkonna kujunemiseks, soodustatud on keskkonnahoidlikku ning majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikku arengut.

PlanS § 93 lõike 1 kohaselt üldplaneeringu kehtetuks tunnistamiseks tuleb koostada uus sama planeeringuala hõlmav või sama teemat lahendav üldplaneering, lähtudes planeerimisseaduses üldplaneeringu koostamisele ettenähtud nõuetest.

Lähtudes eelnevast ja võttes aluseks planeerimisseaduse § 91 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 31 ning arvestades Regionaal- ja Põllumajandusministri 10.06.2024 kirjaga nr 14-3/1192-8 antud heakskiitu, Põlva Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Kehtestada Põlva valla üldplaneering.
2. Vallavalitsusel korraldada valla üldplaneeringu kehtestamisest teavitamine ja esitada andmed planeeringute andmekogusse.
3. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
4. Otsuse peale võib esitada Põlva Vallavolikogule vaide haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates otsusest teadasaamise päevast või päevast, millal oleks pidanud otsusest teada saada, või esitada kaebuse Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

/allkirjastatud digitaalselt/

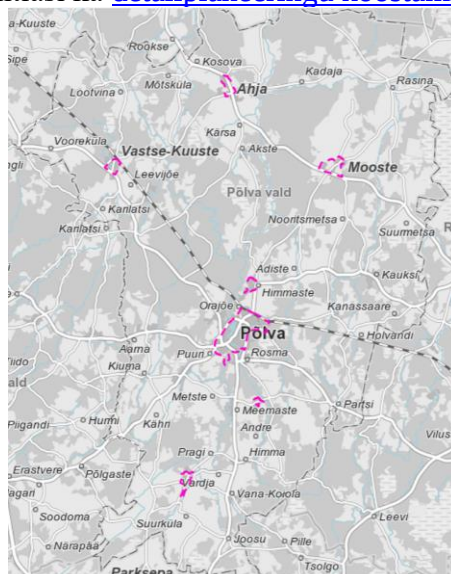
Georg Pelisaar
volikogu esimees

Seletuskiri Põlva Vallavolikogu 12.06.2024 otsuse eelnõu nr 1-4/29 "Põlva valla üldplaneeringu kehtestamine" juurde

Sissejuhatus ja eelnõu sisu

Põlva valla üldplaneering on koostatud kogu Põlva valla haldusterritooriumile, planeeringuala pindala on 705,9 km². Põlva valla üldplaneeringu (edaspidi ÜP) koostamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamine algatati Põlva Vallavolikogu [21.08.2018 otsusega nr 1-3/47](#).

ÜP põhieesmärk on kogu omavalitsuse territooriumi ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine ja hästi töötavate üldiste põhimõtete ja tingimuste abil eelduste loomine elanike, ettevõtete ja külaste vajadustega arvestava, loodust säästva ning arengut toetava keskkonna olemasoluks ja säilimiseks. Põlva valla ruumilise arengu eesmärgid on seatud [Põlva maakonnaplaneeringu 2030+ \(edaspidi maakonnaplaneering\)](#), [Põlvamaa arengustrateegia 2035+](#), [valla arengukava](#) strateegiliste arengusuundade ja eesmärkide alusel ning üldplaneeringu koostamise protsessis toimunud arutelude tulemusel. ÜP koostamisel on arvestatud maakonnaplaneeringuga (üldplaneeringu seletuskirja [pt 1.2](#)), riigi eriplaneeringut Põlva valla territooriumil kehtestatud ei ole. ÜPs tehakse ettepanek [maakonnaplaneeringu täpsustamiseks ja muutmiseks](#), arvestades kohaliku tasandi ruumilisi vajadusi ning üldplaneeringu eesmärgi. ÜPga täpsustatakse linnalise asustuse piiri, väärtusliku maastiku ning rohevõrgustiku piiri ja kasutustingimusi, väärtusliku põllumajandusmaa kaitse- ja kasutustingimusi. ÜPs tehakse ettepanek maakonnaplaneeringuga määratud ilusate teede muutmiseks. ÜPs seatakse järgmised [ruumilise arengu eesmärgid](#): hoida väljakujunenud asustusstruktuuri; väärtustada puhast looduskeskkonda ja rohelist mõttelaadi; toetada ettevõtluse arengut ja töökohtade loomist kogu vallas; parandada elamisvõimalusi. Nende eesmärkide elluviimiseks määratakse tingimused asustuse suunamiseks, maakasutuse juhtotstarbed, tingimused maakasutusele ja ehitamisele ning annab suunised taristu arendamiseks. ÜPs ei kavandata olulisi muutusi väljakujunenud [asustusstruktuuris](#). Soositakse juba väljakujunenud asustusega alade arengut, hoitakse keskustele toetuvat asustusstruktuuri ja välditakse asustuse laialivalgumist piirkondadesse, kus selline asustuse hajumine on looduskeskkonnale koormav ja majanduslikult kulukas. Puhta elukeskkonna hoidmiseks suunatakse asustust eelõige sinna, kus seda juba on. Eesmärk on kasutada juba olemasolevat taristut ja võimalikult vähe võtta kasutusele uusi, inimtegevusest mõjutamata või vähe mõjutatud alasid. ÜPs määratakse [tiheasustusalad](#) Põlva linnas ja selle ümbruses (osaliselt Mammaste küla, Soesaare küla, Rosma küla ja Puuri küla), Ahja alevikus, Mooste alevikus, Vastse-Kuuste alevikus, Tilsa külas, Peri külas ning Himmaste külas. Kõik määratud tiheasustusalad on ühtlasi ka [detailplaneeringu koostamise kohustusega alad](#).

Joonis 1. Tiheasustusalad

ÜPs määratakse [üldised ehitus- ja kasutuspõhimõtted](#) ning täpsemad [tingimused piirkondades](#) maakasutuse [juhtotstarvete](#) kaupa. Mitmekesiste maakasutusvõimalustega keskuse maa-alade

paindlikud kasutusvõimalused lubavad arendada erinevaid teenuseid, segakasutusega maa-alad soodustavad erinevaid kasutusviise, võimaldavad ettevõtetel vajadusel tegevusvaldkonda muuta ning loovad võimalusi väikeettevõtluseks. Koha vaimu ja ajaloolise pärandi väärtustamiseks määratakse meetmed kohaliku [kultuuripärandi](#) säilitamiseks ja võimalike [arheoloogiliste leidude](#) kaitseks. Tuuakse esile nii 20. sajandi arhitektuuriväärtusi kui looduslikke pühapaiku ning antakse meetmed nende säilitamiseks. Tingimused määratakse väärtuslike maastike säilitamiseks ja puhkealade kasutamiseks. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamiseks ja majandustegevuse mõjude tasakaalustamiseks pööratakse tähelepanu [rohevõrgustiku](#) terviklikkuse ja heas seisus ökosüsteemide säilimisele ning toidujulgeoleku tagamiseks [väärtuslikele põllumajandusmaadele](#). Elamisvõimaluste parendamiseks antakse põhimõtted jätkusuutliku [liikuvuse](#) ja [tehnovõrkude](#) planeerimiseks ning tingimused [taastuvenergia](#) tootmisrajatistele, soodustatakse inimhõõtmelise linnaruumi kujunemist ja suurendatakse ligipääsetavust. Võrgustikuna kavandatud [jalg- ja/või jalgrattateed](#) koos paljude [puhke- ja virgestusaladega](#) soodustavad tervislikke eluviise. Hea elukeskkonna hoidmiseks määratakse tingimused elukohalähedastele puhkealadele ning seatakse tingimused müra ja õhusaaste leevendamiseks ning antakse soovitusi [kliimamuutustega](#) toimetulekuks.

ÜP koosneb seletuskirjast ja jooniste digitaalsetest andmekihtidest, mille esitluskujuks on planeeringu digitaalne koondkaart ning mõõtkavas 1 : 20 000 koostatud joonised „Koondkaart“ ja „Alusandmed“. Planeeringu avalikuks kasutamiseks on loodud [veebirakendus](#). Üldplaneeringu veebirakendus on interaktiivne rakendus, mille abil on kõik kaardikihid ja üldplaneeringu seletav tekstiosa elektroonsel kujul komplekselt ja mugavalt kasutatavad, võimaldades erinevate valdkondade koosmõju tervikuna hinnata. Kehtestamisel allkirjastatakse lisaks planeeringu failidele veebirakenduse failid.

ÜP elluviimisega kaasnevad positiivsed majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud. Ettevõtluse arengu ja töökohtade loomise toetamiseks eelistatakse ettevõtlusvõimalusi avardavaid ruumilisi lahendusi ning käiakse kaasas ettevõtluse ja tööstuse formaadimuutustega. Luuakse piisavalt paindlikud tingimused ettevõtluse arendamiseks, säilitades seejuures olemasoleva elukeskkonna väärtused. Eelistatakse ettevõtluspiirkondade kavandamist keskustesse või nende lähistele, et vähendada perspektiivset liikuvusvajadust ning ebamõistlikke kulusi infrastruktuuridele. Arvestatakse, et vähenevad traditsioonilised tootmispinnad ning vajadus suurte tööstusalade järgi kahaneb, ettevõtlusvormid ja -alad segunevad – väikesest kodukontorist võib juhtida suurt ettevõtet või kümneid töötajaid. ÜP tingimused aitavad kaasa kohaliku kultuuripärandi, sh ristipuude, säilitamisele, väärtustavad maastikke, arhitektuuri ja pärandkultuuri. Ehitismälestiste ümber määratud segahoonestuse juhtotstarve võimaldab hooneid paremini kasutuses hoida ja arheoloogiarikaste piirkondade väljatoomine rõhutab seni leidmata pärandi tähtsust. Mõju sotsiaalsele keskkonnale iseloomustab eelkõige valla elanikkonna arvu muutus ja elanike rahulolu. ÜP loob eeldused inimeste sotsiaalsetele vajadustele rahuldamiseks vajalike teenuste osutamiseks ning liikuvuse tagamiseks. Lisaks otseselt teenuseid pakkuvatele objektidele on sotsiaalmajanduslikult oluline ka puhkemajandusliku taristu olemasolu (supluskohad, puhkealad, mänguväljakud, pargid). ÜP näeb ette, et uued puhke- ja virgestusalad kavandatakse elu- või töökohtade lähedale ning need peavad olema hõlpsasti ligipääsetavad igas eas ja erinevate liikumisvõimalustega inimestele. ÜPs seatakse tingimused kõrge puhkeväärtusega alade kasutamiseks ja kõrgendatud avaliku huviga metsade majandamiseks, aga ka säästvaks liikumiseks. ÜPs on arvestatud kliimamuutuste mõjuga ning antud suuniseid säästlike sademeveesüsteemide kavandamiseks ning soojussaarte vähendamiseks. Potentsiaalsed üleujutusala üldplaneeringu kaardirakenduse taustainfos võimaldavad võimaliku ohuga arvestada edasisel planeerimisel ja projekteerimisel. Taastuvenergiaallikana võimaldatakse kasutada päikeseenergiat, väiketuuliku, geotermiaalenergiat, biogaasi jm. ÜP rakendamine ei too kaasa negatiivset mõju looduskeskonnale, sest ulatuslikke maakatte muudatusi ega olulise ruumilise mõjuga objekte üldplaneeringuga ei kavandata. ÜP koostamisel on läbivalt väärtustatud looduskaitse väärtusi ning tähtsustatud looduslike alade ning looduskaitse all olevate liikide elu- ja kasvutingimuste säilimist ning parandamist.

ÜP jaoks on koostatud on kaks [uuringut](#). Põlva ja Räpina vallad tellisid ühiselt üldplaneeringu alusuuringu tiheasustusalade määramiseks, lisaks on koostatud Põlva linna, lähiümbruse ja Vastse-Kuuste aleviku mürauuring.

Keskkonnakaalutlustega arvestamiseks viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), mille koostamisel kirjeldati ja hinnati üldplaneeringu elluviimisega kaasneda võivat olulist keskkonna-, majandusliku-, sotsiaalset- ning kultuurilist mõju. [KSH aruandes](#) välja toodud ettepanekud on integreeritud üldplaneeringu teemavaldkondade käsitusse. Koos KSH-ga viidi läbi ka Natura hindamine. Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid (KSH aruande tabel 6) on võimalik vältida negatiivset mõju Ahja loodusala ja Valgesoo loodusala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele. Aruandes välja toodud leevendavate meetmed on ÜPs (ÜP seletuskirja punktid 9.2.8 ja 9.2.9) välja toodud.

ÜP ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek korraldati 2021. aastal 30. augustist kuni 10. oktoobrini [veebirakenduse](#) kaudu, avaliku väljapaneku tulemuste [avalik arutelu](#) toimus 15. novembril 2021. Eelnõude avalikustamise ajal korraldati kaasamiskoosolekud Vastse-Kuuste, Ahja ja Mooste alevikes, Tilsi külas ning Põlva linnas. Vastavalt planeerimisseaduse § 85 lõikele 1 esitati ÜP ja KSH aruanne kooskõlastamiseks või arvamuse andmiseks. Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastas dokumendid [14.02.2023](#), Maaeluministeerium [28.02.2023](#), Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet [01.03.2023](#), Terviseamet [06.03.2023](#), Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus [08.03.2023](#), Muinsuskaitseamet [10.03.2023](#), Keskkonnaministeerium [11.03.2023](#), Transpordiamet [13.03.2023](#), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium [17.03.2023](#), Räpina Vallavalitsus [17.03.2023](#), Maa-amet [02.05.2023](#), Keskkonnaamet [17.05.2026](#) ja Päästeamet [15.05.2023](#). [Planeerimisseaduse](#) (PlanS) § 85 lõike 2 alusel loeti ÜP ning KSH aruanne Kanepi, Kambja, Kaste ja Võru vallaga kooskõlastatuks. Üldplaneeringule ja KSH aruandele esitasid kirjaliku arvamuse [Rahandusministeerium](#), [Riigimetsa Majandamise Keskus](#), [Eesti Erametsaliit](#), [MTÜ Leevijõe](#), [MTÜ Valgemetsa](#), [AS Eesti Raudtee](#) ning viis kaasatud isikut esitasid arvamusi ja küsimusi suuliselt ja kirjalikult. Üldplaneeringule ja KSH aruandele esitatud kirjalikele arvamustele ja küsimustele vastati kirjalikult. ÜP võeti vastu ja KSH aruanne tunnistati vastavaks [PlanS](#) § 86 lõike 1 alusel Põlva Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 1-3/22. PlanS § 86 lõike 2 kohaselt kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu ÜP vastuvõtmisega, et ÜP vastab õigusaktidele ning et ÜP on koostatud vastavuses valla või linna ruumilise arengu eesmärkidega. Samuti kinnitab kohaliku omavalitsuse volikogu, et ÜP koostamisel on võetud arvesse KSH tulemusi. ÜP avalik väljapanek korraldati 14.08. kuni 24.09.2023. aastal ning seda tehti [veebirakenduse](#)² kaudu. Avaliku väljapaneku tulemuste [avalik arutelu](#) toimus 02.11.2023.

Vastavalt [looduskaitseaduse](#) § 40 lõike 4 punktile 1 esitati Keskkonnaametile taotlus ehituskeeluvööndi vähendamiseks koos vastuvõetud üldplaneeringuga. Keskkonnaameti otsuse alusel (01.12.2024 nr [7-13/23/15055-5](#) ja 23.03.2024 nr [7-13/23/15055-7](#)) on vastavad muudatused ÜPsse sisse viidud ning puudutatud kinnisasjade omanikke on sellest teavitatud.

Planeeringu koostamisse on kaastatud planeeritava ala elanikud, maaomanikud ja alal tegutsevad juriidilised isikud (sh planeeritava ala elanikke esindavad mittetulundusühingud), naabrusesse jäävad kohalikud omavalitsused, erinevad ministeeriumid ja riigiametid ning muud isikud, kellel võis esineda puutumus planeeringuga kavandatavate lahenduste elluviimisel. Avalikkuse paremaks kaasamiseks ja ettepanekute saamiseks loodi [ideekorjekaart](#), korraldati erinevaid seminare, kokkusaamisi ja kaasamiskoosolekuid. ÜP [lähteseisukohtade ja KSH väljatöötamiskavatsuses](#) toodud kaasatute nimekiri täienes vastavalt sellele, kuidas esitati taotlusi kaasamiseks või esitati kirjalikke arvamusi ning ettepanekuid. Avalikest väljapanekutest ja -

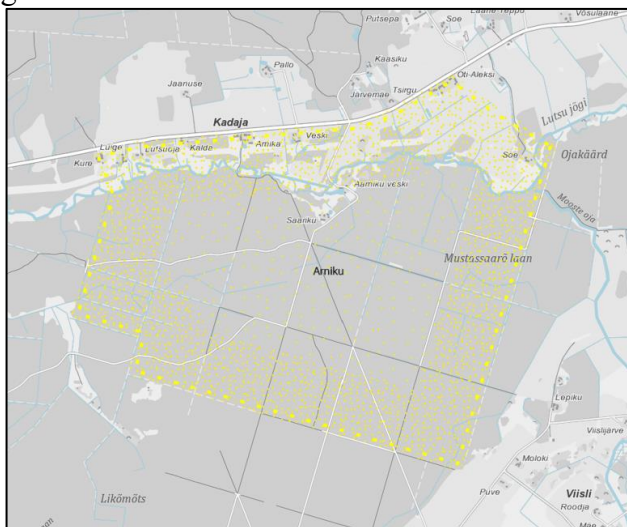
² Veebirakenduses on näha üldplaneeringu viimane versioon. Kõik eelnevad versioonid (kooskõlastamise ja avaliku väljapaneku aegne) on digitaalselt arhiveeritud.

aruteludest teavitamiseks kasutati valla veebilehte www.polva.ee, valla infolehte Põlva Teataja, maakondliku levikuga ajalehte Lõunaleht, e-kirju ja Põlva valla Facebooki kontot.

ÜP koostamise korraldaja ja koostaja on Põlva Vallavalitsus. Planeerija PlanS § 6 punkti 10 tähenduses on Põlva Vallavalitsuse arhitekt-planeerija Tiia Zuppur, kes omab ruumilise keskkonna planeerija tase 7 kutsetunnistust (nr [176301](#)). ÜP koostati meeskonnatööna, lisaks Põlva Vallavalitsuse 14.11.2018 [korraldusega nr 2-3/698](#) moodustatud ÜP komisjoni liikmetele ja ehitus- ja planeeringuosakonna ametnikele, olid ÜP koostamisse kaasatud paljud erialaspetsialistid ning valdkondade tunnustatud esindajad. KSH viis läbi [OÜ Lemma](#), KSH juhtekspert on Piret Toonpere, kes omab keskkonnamõju hindamise litsentsi ([KMH0153](#)) ja vastab KeHJS § 14 lõike 1 nõuetele. KSH läbiviimise töögruppi kuulusid lisaks juhteksperdile Mihkel Vaarik, Heli Aun, Andrus Vesikioja ja Kaisa Aadna.

Põlva Vallavalitsus esitas 01.03.2024 nr [7-1.1/24-17-1](#) ÜP Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile (edaspidi ministeerium) [PlanS](#) § 90 lõike 1 alusel heakskiidu saamiseks koos avalikul väljapanekul esitatud arvamustega, mida planeeringu koostamisel ei arvestatud ning Põlva Vallavalitsuse põhjendused nende arvestamata jätmise kohta.

Vastavalt [PlanS](#) § 90 lõikele 1 kontrollib valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik ÜPle heakskiidu andmisel planeeringu vastavust õigusaktidele, maakonnaplaneeringule (MP) ja riigi eriplaneeringule. Ministeeriumile kohaliku tähtsusega Arniku maastik väärtuslike maastike hulgast välja; 2) arvata Miiaste-Partsi tee ilusate teede hulgast välja; 3) lisada ilusate teelõikude hulka Kärša-Akste-Kiidjärve teelõik; 4) määrata vana Tartu-Võru maantee ehk Postitee Põlva vallas kogu ulatuses ilusaks teeks.

Joonis 2. Arniku väärtuslik maastik

Arniku maastiku väärtuslike maastike hulgast välja arvamise põhjenduses seisis: „Lutsu jõe lõunakaldal Rasina ja Mooste vahel asub kauni liivapinnalise männimetsaga Arniku III tähtsusklassi (kohaliku tähtsusega) väärtuslik maastik, mille peamine väärtus seisneb sealses kääbastikus. Väärtuslikuks maastikuks määramise selgitusena on välja toodud, et tegemist on ka tuntud ka seene- ja marjametsaga. 6,2 km² suurusest alast 5,1 km² ehk 82 % on kaetud metsaga, mis on suuresti riigile kuuluv. Alal asub 40 kultuurimälestiseks tunnistatud kääbast, kus tegutsemist reguleerib vastav õigusakt. Väärtuslike maastike säilitamiseks seatud tingimused käsitlevad peaaesjalikult ehitamisega seonduvat ning ei reguleeri metsamajanduslikke tegevusi ega taga seene- ja marjametsa säilimist. Arniku väärtuslik maastik asub rohevõrgustiku tugialal ning ÜP määrab senise väärtusliku maastiku metsaala kõrge puhkeväärtusega alaks ([üldplaneeringu pt 7.5](#)).“ Ettepanek, arvata Arniku väärtuslike maastike hulgast välja, sisaldus juba avalikustatud ÜP eelnõus. ÜPle heakskiidu andmise kirjas (10.06.2024 nr 14-3/1192-8) ei nõustu ministeerium MP muutmise ettepanekuga arvata Arniku maastik väärtuslike maastike hulgast välja. Ministeerium toob kirjas välja järgmise: „Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hinnangul pole põhjendatud Arniku maastiku välja arvamist

väärtusliku maastike hulgast, kuna üldplaneering on maakonnaplaneeringuga kooskõlas ning ei taksita üldplaneeringuga kavandatud tegevust, sest võrreldes maakonnaplaneeringu kehtestamisega pole väärtused aja jooksul kadunud.“ Kuna MP muutmiseks nõusoleku andmine või sellest keeldumine kuulub ministeeriumi pädevusse, aktsepteerib Põlva Vallavolikogu ministeeriumi seisukohta. Arniku väärtusliku maastiku piir on kantud ÜPsse. Põlva MP väärtuslike maastike määramise aluseks on 2002. a Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis H. Palnag, H. Alumäe ja A. Printsmani teadustöö „Põlvamaa väärtuslike maastike määratlemine“. Selles töös on Arniku (Aarniku) maastiku iseloomustuse ja väärtusena kirjas: „Ala suurus on 6 km², hõlmates kauni liivapinnalise männimetsa Lutsu jõe lõunakaldal Rasina ja Mooste vahel. Ala peamine väärtus seisneb Aarniku kääbastikus, kuid piirkond on tuntud ka seene- ja marjametsana. Lutsu jõel paiknevad ka mõned vanad vesiveskid. Peamised väärtused: kultuurilis-ajalooline, ajaloo kontsentraat, looduslik, rekreatiivne.“ ÜPs väärtuste säilimiseks seatud tingimuste puhul tuleb lähtuda iga konkreetse maastiku väärtustest, et tagada just nende väärtuste säilimine. Põlva Vallavolikogu poolt vastu võetud ja avalikustatud ÜPs ei olnud Arniku piirkond näidatud väärtusliku maastikuna, aga sealsete väärtuste – kääbastik ja seene-marjamets – säilimine oli tagatud. Riigimets on määratud kõrge puhkeväärtusega alaks ning kääbaste säilimise tagab nende riiklik kaitse kultuurimälestistena. Seega ei muuda Arniku väärtusliku maastiku kandmine ÜPsse ala maakasutustingimusi sisulises mõttes, kuigi väärtusliku maastiku piir MPs on suurem kui riigimetsa määratud kõrge puhkeväärtusega ala. Väljapoole riigimetsa jäävad eraomandis olevad kinnisasjad ei kanna neid väärtusi, mis Arniku puhul on välja toodud. Ministeerium pidas teisi üldplaneeringus sisalduvaid MP muutmise ettepanekuid põhjendatuks ning nõustus nendega.

Vastavalt [PlanS](#) § 90 lõike 3 punktile 2 on ministeeriumi pädevuses planeeringu avalikul väljapanekul kirjalikke arvamusi esitanud isikute ning planeeringu koostamist korraldava kohaliku omavalitsuse (KOV) ärakuulamine ja seisukoha andmine esitatud arvamuste kohta. Heakskiidu andmise raames kontrollis ministeerium ÜP õigusaktidele vastavust ja kuulas 29.04.2024 ära avalikul väljapanekul kirjalikke arvamusi esitanud isikud ning Põlva Vallavalitsuse esindajad. Ministeerium leidis (10.06.2024 kiri nr 14-3/1192-8), et ÜP koostamisel on järgitud [PlanS](#) § 10 lõikes 1 sätestatud planeerimise põhimõtet, mille kohaselt peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalike huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Ministeeriumi hinnangul on avalikul väljapanekul esitatud arvamustele, mida planeeringu koostamisel ei arvestatud, antud selgitused ja põhjendused olnud asjakohased ja piisavad. Vallavalitsus on esitatud ettepanekuid kaalunud ja selgitanud ÜP lahenduse valikut ning sellega täitnud HMS § 4 lõikes 1 seatud kaalutlemise kohustuse. KOV peamiseks eesmärgiks planeerimisel on säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu kujundamine ja seetõttu on paratamatu, et alati ei pruugi olla võimalik arvestada kõikide planeeringulahendusest huvitatud isikute soovidega. Kokkuvõtte avaliku väljapaneku ajal esitatud arvestamata jäetud arvamustest ja kohaliku omavalitsuse põhjendatud vastustest koos ministeeriumi seisukohaga on esitatud ministeeriumi 10.06.2024 kirjas nr 14-3/1192-8, seetõttu ei ole vajalik nende täies mahus välja toomine käesolevas otsuses. Ministeeriumi 10.06.2024 kirja nr 14-3/1192-8 punkt 4 ning ettepanekute esitajatele antud kirjalikud vastused moodustavad osa käesoleva haldusakti põhjendustest.

ÜP sisulise lahenduse ja otstarbekuse üle otsustab KOV, vaadates omavalitsuse arengut tervikuna ja kaaludes avalikke huve ja väärtusi ning huvitatud isikute huve. Arvestamata jäetud ettepanekute puhul on tegemist huvidega mida on teiste huvidega tasakaalustatud või lõimitud. Lubades väärtuslike põllumajandusmaade metsastamist võib väheneda põllumajanduslikult kasutatav väärtuslik maaressurss, mis omakorda võib tähendada allesjääva põllumaa intensiivsemat kasutamist ja see omakorda võib negatiivselt mõjuda looduskeskkonnale ja liigirikkusele. Vähemväärtusliku põllumajandusmaa metsastamisele ÜP piiranguid ei sea. Asustuse kavandamisel on lähtutud otstarbeka, mõistliku ja säästliku maakasutuse põhimõttest ning välditud asustuse laiendamise kavandamisest kohtades, kus asulate sees on piisavalt

võimalusi ehitustegevuseks. Eirates elukeskkonna parendamise ja säästliku maakasutuse põhimõtteid, raiskaks KOV maaressursile lisaks ka rahalisi vahendeid, et vajaminevat taristut välja ehitada. Kallasrajale avaliku juurdepääsu määramine asukohta, kuhu ettepaneku tegijale on väljastatud projekteerimistingimused elamu ehitamiseks ning mida ei ole ajalooliselt juurdepääsuks kasutatud, ei teeni avalikku huvi. KOV ülesanne on tagada juurdepääs kallasrajale, aga omavalitsusel puudub veendumus, et ettepanekus toodud asukohas, 1,3 km kaugusel avalikust teest, suudetakse juurdepääsu võimalus kallasrajale tagada ka siis, kui projekteerimistingimuste alusel valmib elamu. Rohevõrgustikku puututavate ettepanekute puhul tuleb nentida, et kõikide metsaalade haaramine rohevõrgustikku ei ole vajalik ega põhjendatud, sest rohevõrgustik peab toimima sidusa süsteemina. ÜPs on PlanS-is toodu ülesanne – rohevõrgustiku asukoha ja toimimist tagavate tingimuste täpsustamine – täidetud. Võrreldes MPga on rohevõrgustikku kuuluvaid alasid suurendatud, lisandunud on veekogud (nn sinivõrgustik) ja nende kaldaalad. Rohevõrgustikku on haaratud kõik väärtuslikud poollooduslikud kooslused, metsa vääriselupaigad, hoiualad ning peaaegu kõik kaitstavate loomade, lindude, taimede, seente ja samblike kasvukohad. ÜPs täpsustatud rohevõrgustik on piisav, haarab endasse eri tüüpi ökosüsteeme ning moodustab tervikliku süsteemi. Uuendusraie keelamine kogu rohevõrgustikus on kahtlemata väga ulatuslik omandipõhiõiguse riive, millega kaasneb omandi sundvõõrandamise või sundvalduse seadmise vajadus koos kinnisasja omanikule makstava tasuga. Samuti ei pruugi uuendusraie lausaline keeld olla igal üksikjuhtumil põhjendatud. Rohevõrgustiku alal uuendusraiate, aga ka muu majandustegevuse, puhul tuleb igal juhul arvestada kõikide kehtestatud tingimustega mis kaudselt võivad uuendusraiate tegemist piirata. Samuti ei saa KOV planeeringuga seada omandile piiranguid, millega kaasnevad rahalised kohustused ohustavad seadusega KOVle pandud ülesannete täitmist.

ÜP lahendust kujundades ja kaalutusõiguse teostamisel on tasakaalustatult arvestanud nii avalikke huve ja väärtusi, kui ka puudutatud isikute õigusi ja huve. Tagatud on eeldused ühiskonnaliikmete vajadusi ja huve arvestava, demokraatliku, pikaajalise, tasakaalustatud ruumilise arengu, maakasutuse, kvaliteetse elu- ning ehitatud keskkonna kujunemiseks, soodustatud on keskkonnahoidlikku ning majanduslikult, kultuuriliselt ja sotsiaalselt jätkusuutlikku arengut.

Otsusega kehtestatakse Põlva valla üldplaneering.

PlanS § 93 lõikest 1 tulenevalt muutuvad üldplaneeringuga kehtetuks kõik planeeringualale kehtestatud üldplaneeringud. St Põlva valla üldplaneeringu kehtestamisega tunnistatakse kehtetuks:

- 1) Ahja Vallavolikogu 16.06.2010 [määrusega nr 10](#) kehtestatud Ahja valla üldplaneering;
- 2) Laheda Vallavolikogu 12.06.2009 määrusega nr 12 kehtestatud Laheda valla üldplaneering;
- 3) Mooste Vallavolikogu 16.12.2008 otsusega nr 42 kehtestatud Mooste valla üldplaneering;
- 4) Mooste Vallavolikogu 13.10.2017 otsusega nr 1-1.3/34 kehtestatud Hullumäe-Siimuniidu piirkonna üldplaneering;
- 5) Põlva vallavolikogu 20.12.2018 otsusega nr 1-3/60 kehtestatud Põlva valla üldplaneering 2029+;
- 6) Vastse-Kuuste Vallavolikogu 28.08.2008 otsusega nr 15 ja Põlva Vallavolikogu 18.12.2008 otsusega nr 147 kehtestatud Ahja jõe ürgoru maastikukaitseala üldplaneering;
- 7) kehtestatud Põlva Vallavolikogu 09.09.2015 otsusega nr 1-3/30 kehtestatud Peri ja Himmaste külade teede teemaplaneering;
- 8) Vastse-Kuuste Vallavolikogu 28.01.2010 otsusega nr 1 kehtestatud Vastse-Kuuste valla üldplaneering.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

Otsuse jaotuskava

Mihkel Kala – Delta kaudu teadmiseks

Tiia Zuppur – Delta kaudu avalikkuse ja kaasatute teavitamiseks ning planeeringute andmekogusse esitamiseks.

Eelnõu koostaja

Tiia Zuppur

arhitekt-planeerija